

Celem przedłożonego projektu badawczego jest rozwinięcie filozofii moralnej Thomasa Nagela, współczesnego przedstawiciela tradycji racjonalistycznej.

Jednym z fundamentalnych problemów filozoficznych jest możliwość ugruntowania etyki i moralności w sferze rozumu, a także wzajemne relacje pomiędzy etyką jako teorią, i moralnością jako praktyką. Thomas Nagel, jeden z najbardziej znaczących współczesnych filozofów, wniósł znaczny wkład do toczącej się na ten temat dyskusji, jednak w jego koncepcji można zauważyć pewne elementy wymagające uzupełnienia.

Podjmuje on próbę odpowiedzi na pytanie, jak możliwa jest etyka, będąca budowaniem teorii na bazie odkrywania obiektywnej sfery racji, oraz próbuje odpowiedzieć na pytanie, jak możliwa jest moralność – czyli faktyczne kierowanie się owymi racjami. Jego obronę obiektywności etyki poprzez ugruntowanie jej w sferze racji należy uznać za udaną. Jednakże w rozważaniach Nagela brakuje pomostu pomiędzy sferą racji a faktycznym kierowaniem się racjami. Nie daje on odpowiedzi na dwa pytania: co sprawia, że ludzie faktycznie postępują moralnie, oraz co powinniśmy zrobić, żeby ludzie nie tylko mogli, ale również chcieli kierować się racjami.

W związku z tym, celem przeprowadzonych badań będzie wzbogacenie koncepcji Nagela o wybrane elementy arystotelesowskiej etyki cnót. Podjęcie takiej próby jest uzasadnione, jako że filozof ten w swoich rozważaniach często nawiązuje do myśli Arystotelesa, czyni to jednak głównie w zakresie rozumowania praktycznego i pomija koncepcję cnót. Zostanie wykazane, że nagelowski model motywacji, nieuwzględniający roli kształtowania odpowiednich postaw i nawyków postępowania, jest modelem, w którym brakuje istotnych elementów. Jako pozytywne rozwiązanie problemu zaproponowane zostanie ujęcie, które zinterpretuje przedstawiony przez filozofa model współistnienia dwóch perspektyw w kategoriach cnoty. Rozwinięcie teorii Nagela zostanie dokonane na gruncie jego własnych założeń i rozstrzygnięć. Pozwoli to odnaleźć brakujące ogniwo pomiędzy etyką jako teorią i moralnością jako praktyką w racjonalistycznym ujęciu zaproponowanym przez Nagela oraz wykazać, że model racjonalistyczny może współistnieć z elementami etyki cnót i może uwzględniać rolę emocji w procesie motywacji.

Propozycje te, obejmujące zagadnienia z zakresu filozofii praktycznej, mogą przyczynić się do rozwoju myśli filozoficznej, stanowiąc podstawę do dyskusji i poszerzając perspektywę nowych rozwiązań w etyce. Mogą również stanowić podstawę teoretyczną do dalszych badań między innymi w pedagogice, jako że jest to nauka zajmująca się procesem wychowania.